

POSUDEK ŠKOLITELE NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI IVANA GODUNOVA „POROVNÁNÍ METOD KONSTRUKCE OFICIÁLNÍCH ÚMRTNOSTNÍCH TABULEK VE VYBRANÝCH ZEMÍCH“

Bakalářská práce Ivana Godunova „Porovnání metod konstrukce oficiálních úmrtnostních tabulek ve vybraných zemích“ má celkový rozsah 54 stran. Textová část práce má standardní strukturu a je rozdělena do pěti základních kapitol včetně úvodu a závěru. Doplnují ji přehled použitých zkratk, seznamy obrázků, tabulek, použité literatury a datových zdrojů.

Hlavním cílem práce je porovnání metod konstrukce úmrtnostních tabulek ve vybraných zemích světa. Porovnání je prováděno na základě různých metod výpočtu ukazatele pravděpodobnosti úmrtí a vyrovnání a extrapolace křivky úmrtnosti.

Ivan Godunov nejprve v úvodu stanovuje cíl práce, popisuje zdroje dat a prezentuje strukturu předloženého textu. V teoretické části práce se potom obecně věnuje charakteristikám úmrtnostních tabulek, zejména typům tabulek, tabulkovým funkcím, možnostem odhadu pravděpodobnosti úmrtí a přehledu metod vyrovnávání úmrtnostních tabulek. Ve vlastní části práce popisuje konstrukci úmrtnostních tabulek statistickými úřady 9 vybraných zemí a následně se zabývá (resp. měl zabývat) analýzou a porovnáním vybraných metod konstruování úmrtnostních tabulek prostřednictvím jejich aplikace na jeden datový soubor. Závěr obsahuje shrnutí získaných poznatků.

Při hodnocení předložené práce bohužel musím konstatovat, že je zatížena výskytem nemalého počtu závažných nedostatků obsahové i formální povahy, které vznikly v důsledku neadekvátního přístupu studenta k řešení své bakalářské práce. Z těch nejdůležitějších uvádím:

1. V kapitole 2.4 jsou popsány metody vyrovnávání úmrtnostních tabulek, u kterých není jasné, na základě jakého klíče byly zvoleny. Vhodné by bylo vybrat ty, které jsou potom použity analyzovanými zeměmi, případně se na jejich užití konkrétními zeměmi přímo odkázat. Např. metoda Whittaker-Henderson, kterou používá statistický úřad Singapur (str. 31), nebo metody Wittsteinova a Martinellova používané ve Švédsku (str. 36) v kapitole 2.4 nejsou vůbec vysvětleny. V kapitole 3 se potom objevují další statistické metody např. spline křivky na str. 27, B-spline na str. 29, relační model na str. 30, které by bylo také vhodné vysvětlit již v kapitole 2, která je věnována metodologii. Navíc v metodologické části práce chybí popis konstrukce indexu determinace, který byl využit ve čtvrté kapitole k hodnocení vhodnosti jednotlivých metod vyrovnání a extrapolace křivky úmrtnosti.
2. Pro analýzu bylo vybráno 12 zemí, které odpověděly na zasláný dotazník. V této souvislosti se chci zeptat, proč uvedený dotazník není součástí práce. Čtenáři také není jasné, podle jakých kritérií byly země vybrány nebo kolik zemí bylo vůbec osloveno. Dále autor uvádí, že 3 z 12 zemí neodpověděly na zasláné otázky dostatečně podrobně a proto není jejich bližší analýza možná. Autor nevysvětluje, proč nebylo možné těmto statistickým úřadům zaslat další žádost o podrobnější vysvětlení studované problematiky.
3. Ve třetí kapitole je popsána konstrukce úmrtnostních tabulek a použité metody pro jejich vyrovnávání v jednotlivých analyzovaných zemích. Bylo by vhodné použít u všech zemí stejnou strukturu prezentovaných informací (např. druhy publikovaných tabulek, vstupní data, způsob výpočtu úmrtnostní tabulky, použitá metoda vyrovnávání), aby se čtenář lépe orientoval.

4. Achillovou patou hodnoceného textu je nenaplnění nejdůležitějšího cíle práce, kterým mělo být ve 4. kapitole práce porovnání metod konstrukce oficiálních úmrtnostních tabulek ve vybraných zemích na základě jejich aplikace na jeden datový soubor. Autor sice nejdříve na příkladu pěti zemí srovná rozdíly ve výpočtu intenzity úmrtnosti ve věku 0 na datech za Česko v roce 2008, nicméně přehlíží krajně nekorektní výsledky aplikace postupů používaných v Belgii a v Kanadě. Následně od srovnání studovaných zemí zcela upouští a porovnává křivky úmrtnosti vyrovnané pomocí 5 metod pouze pro Českou republiku, a to bez jakékoli souvislosti se zbytkem práce.

Práce je i z formálního hlediska nepříliš kvalitní, autor nedodrží doporučené formátování (např. názvy obsahu a seznamů zkratk, tabulek a obrázků začínají vždy na jiné pozici na stránce, v textu se vyskytují mezery mezi odstavci, na str. 21, 25 a 28 není text zarovnán do bloku), což ztěžuje orientaci v textu. Z dalších formálních nedostatků stojí za zmínku nevhodný výběr barev pro srovnávané modely na obr. 5 až 8, v práci se objevují nekorektní citace elektronických zdrojů na str. 10 a 11, v seznamu literatury jsou položky, které nesouvisí ze zpracovávaným tématem apod.). Kromě toho obsahuje hodnocená práce i celou řadu překlepů a především formulačně nejasných vyjádření, které významně snižují kvalitu textu.

Z důvodů výše uvedených výhrad musím konstatovat, že předložená bakalářská práce neodpovídá nárokům kladeným na tento typ prací a proto ji nedoporučuji k obhajobě.

V Praze dne 29. 8. 2014

RNDr. Boris Burcin, Ph.D.
školitel